

RIJEČ UREDNIŠTVA

GRAĐANSKA INICIJATIVA KOLEKTIVNE SADNJE DRVEĆA 25., 26. I 27. LISTOPADA

Naslov uvodnika potaknut je građanskom inicijativom koja se u posljednje vrijeme širi Hrvatskom. Iako na facebook grupi, koja poziva na „tri zajednička dana uživanja u sadnji diljem Države“ pod motom „Zasadi drvo, ne budi panj“, prevladava entuzijazam i želja za jačanjem svijesti hrvatskih građana o očuvanju i zaštiti prirode, postoje i radikalniji osvrti na šumarsku struku i na trgovačko društvo Hrvatske šume, poput pitanja zašto se ne organiziraju javni radovi pošumljavanja? Tvrdi se da je to zato jer im je sječa prioritetnija od sadnje. Podmeće se teza: „Ne smiju oni posjeći više nego što mi možemo zasaditi!“ Uzori akciji su velike sadnje u nekim zemljama poput Indije i Etiopije. Također poticaj akciji su i katastrofalni požari u plućima svijeta, Amazonskoj prašumi. Pohvalna je dobra volja i želja za ozelenjivanjem, ali ne mogu se uspoređivati zemlje u kojima vladaju drukčiji klimatski i stanišni uvjeti pa nakon sječe ili uništavanja šume požarima dolazi do deforestacije, nestaje tlo i šuma se ne obnavlja. U Republici Hrvatskoj je upravo obrnuto, na djelu je reforestacija, tj. šuma se širi na napuštene poljoprivredne i druge površine, tako da je danas gotovo pola države pod šumom, ali u različitim starosnim kategorijama. Ova akcija je samo odraz zabrinutosti običnog čovjeka, ali i određene neargumentirane histerije koja je pokrenuta protiv šumara u Hrvatskoj.

S obzirom na sve učestalije i nekorektne napade na šumarsku struku, što je prevršilo svaku mjeru, potiče nas da se mi kao struka oglasimo. Možemo smireno, stručno i argumentirano, a možemo i bezobrazno kao što se nas napada. Ponajprije, za laike koji to žele čuti, kažemo da je sječa uzgojni zahvat. Šuma ili stablo ima nazovimo ga početak, rast kroz razne uzgojne faze do optimuma, a potom slijedi faza „odumiranja“. Zadaća šumarske struke je prebroditi tu zadnju fazu upravo sječom starih stabala, polučiti korist društvu njihovom preradom, ali osiguravši prethodno u jednodobnim sastojinama u godini dobrog uroda sjemena prirodno pomlađivanje. Svakako prije bilo kakvog negativnog stava glede sječe, treba prići vrlo blizu površini gdje je do „jučer“ bila npr. stara hrastova šuma te provjeriti da li i što sada raste na toj površini. U prebornoj pak šumi, npr. bukve i jele, prebiru se sječom stara dozrela stabla i ona koja smetaju podmlatku koji treba svijetla da bi ih zamijenio. Samo tamo gdje u potpunosti nije uspjelo prirodno naplođivanje, pa tako i na opožarenim površinama, ide se na pošumljavanje sjemenom ili tzv. „školovanim“ sadnicama. Održati šumu vječnom, načelo je potrajnog gospodarenja, čime se ponosi hrvatska znanost i praksa, a što joj i šumarski svijet priznaje. Što rade Hrvatske šume d.o.o. pitaju se pojedini prosvjednici? Zadaća Hrvatskih šuma d.o.o. kao trgovačkog društva u državnom vlasništvu, kojima je Država povjerila gospodarenje, je obavljati poslove sukladno Osno-

vama gospodarenja, što znači ne stihijski nego po Zakonu o šumama, sukladno šumarskoj politici i strategiji. Osnove gospodarenja za svaku gospodarsku jedinicu propisuju desetgodišnje aktivnosti, provjerava ih stručno povjerenstvo, a Rješenjem ih odobrava resorni ministar. U njih je ugrađeno i niz propisa i popisa koje propisuje Ministarstvo zaštite okoliša. Znači ništa se ne radi amaterski – sve počiva na znanstvenim i stručnim saznanjima u šumarskoj praksi stečenoj kroz preko 250 godina organiziranog šumarstva. Klimatske promjene, ledolomi, vjetrolomi i štetnici, čemu su posebice u zadnje vrijeme izložene šume, samo još otežavaju rad u šumarstvu i zahtijevaju još veću stručnost i znanje, a nikako amaterizam. Nije bez razloga još u pretprošlom stoljeću zaključeno da za gospodarenje šumom nije dovoljna viša, nego je potrebna visoka stručna sprema, što je kod nas ostvareno 1898. godine početkom rada Šumarske akademije (današnjeg Šumarskog fakulteta), kao četvrte visokoškolske ustanove Sveučilišta u Zagrebu.

No, s prekomjernom sječom treba se boriti na dijelu privatnih šumskih parcela, ali s tom stihijom se odnosne udruge ne hvataju u koštac. U istoj rečenici pitamo se bezobrazno: tko su to „oni“ koji ne smiju posjeći? Da li su to možda oni koji su pet godina studirali šumarstvo, skupljajući znanja iz botanike, više matematike, kemije, meteorologije, anatomije i fiziologije bilja, pedologije, dendrologije, dendrometrije, uzgajanja šuma, ekologije, uređivanja šuma, zaštite šuma i dr., prisegavši na promociji dipl. ing. šumarstva da će raditi po stručnim šumarskim načelima. Lekcije im pak dijele oni koji su u slobodno vrijeme malo „proguglali“ i na vikend izletima uz dobru zabavu, „učvrstili“ svoje znanje o šumarstvu. Njihovi stručni sufleri, a kažu da ih imaju, mogli bi konačno javno polemizirati. Očekivali bi od odnosnih udruga da nas podupru u protivljenju smanjenja naknada za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ), iz kojih se financiraju izgradnja protupožarnih prometnica, gašenja požara, pošumljavanje opožarenih površina i razminiranje površina, no one očito pristaju da se to „gura“ u parafiskalne namete. Hrvatska Vlada od Hrvatskih šuma d.o.o. očekuje uplatu u državni proračun, dok čitamo, Njemačka Vlada ulaže 500 mil. EURA za sanaciju šuma, jer ih se prošle godine osušilo preko 110.000 ha.

Nemamo ništa protiv toga da se ozelenjuju neke gradske površine, ali i to mora biti planski, kako izborom površina, tako i vrstom drveća, poznavajući i poštujući njihove ekološke i biološke zahtjeve. Saditi bilo što i bilo gdje, što iščitavamo iz upućenog poziva, je neodgovorno i prema prostoru, ali i prema biljci.